

(0) algemeen

- Portaal rond stiltebeleving en -beheer (in ontwikkeling). Zal vanaf 2011 (in een vernieuwde versie) groeien met inbreng vanuit vele plekken, disciplines en leefscenariën. De webstek brengt informatie over activiteiten, projecten en initiatiefnemers en over relevante maatschappelijke ontwikkelingen. De webstek wil op een informerende, dialogerende en inspirerende wijze bijdragen tot de werkzaamheid van stilte/rust in onze samenleving, zowel op het platteland als in de stad, zowel in de persoonlijke als in de publieke leefscenariën.

[www.portaalvandestilte.be]

- WAERBEKE werd in 2002 opgericht naar aanleiding van de opstart van het proefproject Stiltegebied Dender-Mark, het eerste officieel erkende stiltegebied in Vlaanderen. Sinds 1 januari 2011 wordt de vereniging structureel betaald door de Vlaamse overheid als nieuwe sociaal-culturele beweging. De organisatie ontwikkelt, organiseert en stimuleert concrete projecten met partners uit vele disciplines en sectoren, onder andere op het vlak van cultuur, natuur & leefmilieu, welzijn & volksgezondheid, onderwijs, landbouw, justitie ... met bijzondere aandacht voor een maatschappelijk geïntegreerde en grensoverschrijdende aanpak.

[www.waerbeke.be]

(1) plattelands- & streekontwikkeling

Vandaag zijn stilte, rust en open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen geëerde, schaarse kwaliteiten die van oudsher met het platteland verbonden zijn. Tegelijk kunnen ze een hefboom zijn voor duurzame, eigentijdse vormen van streekontwikkeling.

Nationaal

Het Interbestuurlijk Plattelands Overleg (IPO) adviseert de Vlaamse minister van plattelandsbeleid. Van bij de opstart van de IPO-themagroep 'stilte/rust als collectieve waarde' (juni 2006) bleek overduidelijk de nood aan een intersectorale, beleidsdomeinoverschrijdende aanpak. [- www.ipo-online.be; [www.ipo-online.be/Thema's/Lopendethemas/stilte en rust/Pages/default.aspx](http://www.ipo-online.be/Thema's/Lopendethemas/stilte_en_rust/Pages/default.aspx)]

- Minister-president Kris Peeters lanceerde in maart 2008 de eerste editie van de STeR|open oproep, ter stimulering van stilte-en rustbeleving in een landelijke omgeving. 16 projecten uit alle provincies zijn eind 2008 door een multidisciplinaire jury beoordeeld.

[www.ipo-online.be/Projecten/lopendeprojecten/ster/Pages/default.aspx]

- Over de wisselwerking tussen buitenruimte en innerlijke ruimte ontstaan reflectiefora:

[cfr. www.aliasplatteland.be]

- In 2010 organiseerde Vormingplus Kempen samen met Strategische Projectenorganisatie Kempen (SPK), Vormingplus Limburg, Vormingplus Oost-Brabant en de Abdij Averbode de inspiratiedag Stilte en rust als hefboom voor de Merode.

[www.destillekempen.be/agenda/details/2-themadag-stilte-en-rust-als-hefboom-voor-de-merode]

Internationaal

- Mapping Tranquillity. *Defining and Assessing a Valuable Resource | Saving Tranquil Places. How to Protect and Promote a Vital Asset*, onderdeel van *Campaign to Protect Rural England* (CPRE), 2005 & 2006. [www.cpre.org.uk/campaigns/landscape/tranquillity]

(2) natuur & leefmilieu

Nationaal

- Pilotproject Stiltegebied Dender-Mark (een initiatief van de Vlaamse overheid, de provincies Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant en de gemeenten Galmaarden, Geraardsbergen en Ninove)
[cfr. WAERBEKE|CAHIER 3, *Portaal van de stilte*, 2007, p. 10-30]
- Onderzoek & beleid rond stiltegebieden, Kwaliteitslabel Stiltegebied (een sensibiliserend initiatief van de Vlaamse overheid rond stiltegebieden in Vlaanderen)
[www.stiltegebieden.be]
- Prof. Dick Botteldooren and his team welcome you to the web of the Acoustics Group at the Department of Information Technology.
[www.acoustics.intec.ugent.be]
- Geluid is tegenwoordig overal. Is er dan nergens meer een rustig plekje? Deze Nederlandse website laat je van allerlei soorten stilte genieten. [www.siteofsilence.eu]
- Milieu-educatieve interactieve tentoonstelling van de Vlaamse overheid rond stilte, geluid en lawaai, De Helix, Grimminge (G'bergen)
[www.lne.be/organisatie/centra/de-helix/algemeen-aanbod/tentoonstellingen/in-de-ban-van-de-decibel]
- Natuurpunt & stilte
[www.natuurpunt.be/nl/stilte-rust-en-ruimte_855.aspx]

(3) cultuur...

(Inter)nationaal

- Portaal van de stilte, ontwikkelingsgericht erfgoedproject rond stilte en erfgoed
[www.portaalvandestilte.be; cfr. WAERBEKE|CAHIER 3, *Portaal van de stilte*, 2007, p. 10-30]
- Diverse Vlaamse gemeenten en steden werken samen rond sensibilisering
[o.m. www.portaalvandestilte.be/index.php?option=com_content&task=view&id=62&Itemid=67, www.bornem.be/fb111lcxc32nk0kk114.aspx, www.iponline.be/Projecten/lopendeprojecten/ster/Pages/default.aspx: naar aanleiding van de ster|open oproep door de Vlaamse Minister voor Plattelandsbeleid nemen diverse lokale besturen en organisaties initiatieven]
- Stilte en rust in het lokaal cultuurbeleid: Locus zet in 2010 een jaartraject op rond dit thema.
[o.m. www.locusnet.be/portaal/Locus/LokaalCultuurmanagement/Stilteenrust]
- Stilte, creativiteit en kunstenaarschap: tal van initiatieven op het vlak van muziek, woordkunst, theater, beeldende kunst stellen de waarde van stilte-en rustbeleving impliciet of expliciet aan de orde
[o.m. www.2007.gedichtendag.org/read/65/5527, www.musica.be/Default.aspx?tabid=11776&language=nl-NL, www.deburen.eu/nl/nieuws-opinie/detail/slow-mail-van-nu-naar-straks, www.youtube.com/watch?v=kE4PXO3WkNo, <http://www.vlaamsbrabant.be/kalmkunstfestival>]
- Op de Trefdag 2009 van Socius was stilte/rust één van de centrale thema's
[blogs.socius.be/trefdag/category/stilte-rust]
- Introductie van de notie *Silent Library* op basis van het doctoraal onderzoek van de Nederlandse bibliotheekwetenschapster Marian Koren, *Tell me! The Right of the Child to Information*

[www.portaalvandestilte.be/index.php?option=com_content&task=view&id=66&Itemid=108 & cfr. WAERBEKE|CAHIER 4, *Bronstraat*, p. 66-72]

(4) vormingswerk voor volwassenen

Diverse vormingsinstellingen lanceren programma's rond stilte als leefkwaliteit, bv.

- De Stille Kempen, Vormingplus Kempen, Turnhout (i.s.m. gemeente Oud-Turnhout, Hofke van Chantraine, Natuurpunt Educatie & Centrum Waerbeke), 2007-2008.

[www.destillekempen.be; cfr. publicatie: *Stilte, rust en ruimte in de Kempen. Kansen tot verbinding over verschillen heen*, 2008]

- Zero Point, Digidak, Turnhout en omgeving [www.spk.be/nieuws/point-zero]

- Hospitaalmuseum Brugge, jaarwerking rond stilte en eenvoud, 2007

[cfr. WAERBEKE|CAHIER 3, *Portaal van de stilte*, 2007, pag. 33-40]

- Een zomer van stilte, Vormingplus Brugge, 2008

[www.vormingplusbrugge.be/icms/web/php/index.php?pag_id=550194]

- Ruimte voor stilte, Vormingplus Mechelen & Gemeente Bornem, 2009

[www.vormingplusregiomechelen.be/Vormingpluswebsite/projecten/project15.php]

- Zomerprogramma 2009, Arch'educ (Vormingplus Halle-Vilvoorde)

[www.regiovanrustenruimte.be]

(5) welzijn & volksgezondheid

Nationaal

- In samenwerking met de Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin organiseerde Waerbeke de conferentie 'Stilte en rust voor gezondheid en welzijn' in Bornem. Eind september 2009 verscheen hierrond de publicatie 'Bronstraat'.

[www.portaalvandestilte.be/index.php?option=com_content&task=view&id=134&Itemid=145]

- Diverse stiltecentra, bv.

• Minnehof, een centrum voor meditatie in actie (Brugge, Begijnhof) [www.minnehof.com]

• Namaste (Merendree) [www.namaste-huis.be]

• Oasehoeve (Damme-Moerkerke, Bond Zonder Naam, operationeel vanaf 2010).

[www.bznmetanoia.be/Pages/index.php]

• Rustpunt (Gent, paters Karmelieten) [www.rustpunt.net]

• Oost West Centrum (Orval) [www.owc.be]

• Het Leerhof (Parike) [www.leerhof.be]

• Rosario (Bever) [www.rosario.be]

• stiltehuizen ondergebracht bij religieuze congregaties bv. Herkenrode – Hasselt; Sarephta – Brugge [www.sarephta.be]; Mariahove - Bellem; Oude Abdij – Drongen, Bethanië, centrum voor zinging en religieuze problemen – Knesselare, e.a.

[www.bezinningshuizen.be]

- Mindfulness-praktijk in de geestelijke gezondheidszorg:

• diverse initiatieven rond *mindfulness-based cognitive therapy* (MBCT)

• diverse initiatieven die *mindfulness* binnenbrengen in sectoren als onderwijs, bedrijfsleven, vormingswerk, ...

[www.levenindemaalstroom.be ; www.itam.be ; www.aandacht.be ; e.a.]

- Palliatieve-zorgcentra (ziekenhuizen, dagverblijven...)

[cfr. WAERBEKE|CAHIER 4, *Bronstraat*, 2009, p. 35-41,

www.palliatief.be/template.asp?f=start.htm]

- Psychiatrie, kunst en stilte

bv. Kapel van het Niets, Psychiatrisch Centrum St-Norbertus, Duffel

[emmaus.spsbe.com/WebFiles/PZ%20Sint%20Norbertus/documents/folder%20kapel.pdf;
www.pz-duffel.be/Psychiatrische-ziekenhuizen/Site-Root/Sites/Sites-PZ/PZ-Sint-Norbertus/Fotogalerijen/Project-stilte-september---november-2010.html]

(Inter)nationaal

- Adviesvraag van de Nederlandse overheid aan de Nederlandse Gezondheidsraad: Stille gebieden en gezondheid, onderzoek rond de impact van stille gebieden op de volksgezondheid

[www.gezondheidsraad.nl/nl/adviezen/stille-gebieden-en-gezondheid]

- Ecotherapie, met o.a. zorgboerderijen... – *Ecotherapy. The green agenda for mental health*, naar een idee van *Mind*, de belangrijkste organisatie van geestelijke welzijnswerkers en -vrijwilligers in Engeland en Wales, op basis van een onderzoek van het Centre for Environment and Society, University of Essex

[www.mind.org.uk/campaigns_and_issues/report_and_resources/835_ecotherapy]

(6) milieu & ecologie, natuur- & landschapsbeleving...

Nationaal

- vzw Trage wegen, behoud en de herbestemming van oude voet- en buurtwegen, holle wegen en jaagpaden, herbestemde spoorwegbeddingen... met het oog op een betere leefkwaliteit voor alles wat leeft [www.tragewegen.be]

- in samenwerking met vzw Grote Routepaden, diverse natuur- en landbouworganisaties en WAERBEKE groeit een sensibiliserend project dat alle stille gebieden en alle mogelijke initiatieven rond stilte, rust, vertraging... verbindt [www.groteroutepaden.be]

(7) ruimtelijke planning, erfgoed, recreatie...

Vlaanderen/Limburg

- Een verleden landschap?, colloquium, Alden Biesen, 27-28 april 2006

- Masterplan Alden Biesen, van monument tot cultuurlandschap, 2005

Masterplan 'Alle tijd in Haspengouw van alle tijden', 2004

[cfr. publicatie: *Een verleden landschap? Erfgoedzorg vandaag en morgen, nieuwe uitdagingen*, 2007]

- 'Heritage Care through Active Citizenship. European Conference on Civil Society Organisations active in the Field of Heritage', Mechelen, 23-24 maart 2009

[www.heritageorganisations.eu/uploads/generalreport.pdf]

Internationaal

- Het InnovatieNetwerk (NL) dat gelieerd is aan het Nederlandse Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselvoorziening onderzocht de wisselwerking tussen de innerlijke ruimte en de buitenruimte [www.innovatienetwerk.org/nl/concepten/view/91; www.bureau-buitenkans.nl]

(8) recht & welzijn

Nationaal

- Diverse bemiddelingspraktijken

- Juridische en rechtsfilosofische aspecten van participatie als vorm van interactie tussen burger en bestuur, in het bijzonder op het lokale bestuursniveau, doctoraal onderzoek, Eric Lanksweerd, U Antwerpen, 2009

[www.diekeure.be/uitgeverij/juridisch/catalogue/detail_nl.phtml?id=849&bestelcode=202%20091%20100]

- Pilotproject rond dorpsparticipatie, opgestart onder impuls van WAERBEKE vanuit het Stiltegebied Dender-Mark. Het project DORSPARTICIPATIE '5 VOOR 10' is een samenwerking van de stad Geraardsbergen met het OCMW Geraardsbergen en Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen.

[<http://dorpsparticipatie.geraardsbergen.be>]

(9) levensbeschouwing

(Inter)nationaal

- Vlaams Partnership Interlevensbeschouwelijke Dialoog, Bond zonder Naam e.a., binnen United Religions Initiative (URI) en Religions for Peace (WCRP)

[www.vpid.be; cfr. WAERBEKE|CAHIER 3, *Portaal van de stilte*, 2007, p. 62-66]

- Nederlands platform voor stilte-initiatieven: [www.stilte.org/actueel/actueel.shtml]

(10) onderwijs

Nederland + Vlaanderen

- Signalen uit het Vlaamse onderwijs: [o.m. pdf.klasse.be/KVL/KVL196/KVL19602.pdf; www.klasse.be/leraren/archief.php?id=13695]

- Educatief aanbod voor het onderwijs

[www.kuleuven.be/thomas/basionderwijs/in_de_kijker/11_stilte.php#impulsE, www.stilte-educatie.nl]

- WaardeOnderWijs, Living Values Education, Bond zonder Naam

[www.livingvalues.be; cfr. WAERBEKE|CAHIER 3, *Portaal van de stilte*, 2007, p. 57-61]

- Pedagogische studiedagen en diverse experimenten in lerarenopleidingen, basis- & secundair onderwijs

- Academische reflecties

[www.damon.nl/boek.php?usrid=12103715154824cdbbe6516&id=816]

(11) bedrijfsleven & management

Ook het bedrijfswereld ontdekt stilaan de creatieve waarde van stilte en rust.

Nationaal

- SPES-Forum vzw, spiritualiteit in economie en samenleving

[www.spes-forum.be/spes/index.php?LAN=N ; www.spes-forum.be/spes/page.php?LAN=N&ID=1215&SID=1221&FILE=pubfiche]

Internationaal

- The effects of thinking in silence on creativity and innovation, Arnoud J. de Vet, Tilburg Universiteit, 2007.

[www.devetmanagement.com/phd_research.html]

- Theory U: theorie en praktijk rond veranderingsmanagement waarbij transitie vanuit innerlijke verstillings centraal staat

[www.presencing.com]

(12) eetcultuur, landbouw...

(Inter)nationaal

Slow Food, beweging die zich afzet tegen de zgn. *fastfood* en die de culturele of traditionele keuken beoogt te behouden en daarmee ook het oorspronkelijke gebruik van gewassen, zaden, dieren en landbouwgebruiken van een regio (terroir)

[www.nl.wikipedia.org/wiki/Slow_Food; www.slowfood.com; www.slowfoodvlaanderen.be]